

UCHWAŁA NR
Rady Miejskiej w Lęborku
z dnia 2024 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2025 – 2027.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1465 ze zm.), art. 176 pkt. 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 177 ze zm.)

uchwała się, co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2025 – 2027, jak w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Lęborka.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2025 r.

Załącznik
do Uchwały nr.....
Rady Miejskiej w Lęborku
z dnia.....

**GMINNY PROGRAM
WSPIERANIA RODZINY
NA LATA 2025-2027**

Lębork, 2024

Spis treści:

I. Diagnoza społeczno-demograficzna lokalnego środowiska	str. 3
1.Profil środowiskowy.....	str. 3
2.Pomoc udzielana rodzinom	str. 5
II. Organizacja wsparcia na poziomie gminy.....	str. 8
III. Cele programu i adresaci (cel główny i cele szczegółowe)	str. 9
IV. Czas realizacji programu i sposób finansowania	str. 13
V. System monitoringu i ewaluacji	str. 13
VI. Podsumowanie	str. 14

Zgodnie z zapisami Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Lęborku przedstawia kolejny program wspierania rodziny na lata 2025–2027. Program jest kontynuacją programu wspierania rodziny realizowanego w poprzednich latach. Opracowanie zawiera cel główny, cele strategiczne i kierunki działań wynikające z diagnozy potrzeb i problemów lęborskich rodzin borykających się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi a także zasobów, którymi dysponuje gmina Lębork. Gminny Program Wspierania Rodziny przewiduje współdziałanie wielu podmiotów, zarówno sfery samorządowej jak i pozarządowej powołanych do pomocy rodzinie.

Zgodnie ze wstępem do w/w ustawy: „Dla dobra dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego, atmosfery szczęścia, miłości i zrozumienia, w trosce o ich harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową, dla zapewnienia ochrony przysługujących im praw i wolności, dla dobra rodziny, która jest podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem rozwoju, i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci, w przekonaniu, że skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami”, naczelną zasadą realizacji programu jest współpraca wszystkich instytucji i podmiotów działających w obszarze wspierania rodziny. Nadrzędną rolę przy realizacji wytyczonych zadań pełni Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Lęborku, będący dysponentem bazy specjalistów przygotowanych do pracy z rodziną, a także finansujący wiele zadań z zakresu polityki prorodzinnej. Z uwagi na fakt, iż Ustawa przewiduje trzyletni horyzont czasowy, działania programowe są tak opracowane, aby osiągać cele w ustawowym czasie.

I. DIAGNOZA SPOŁECZNO-DEMOGRAFICZNA LOKALNEGO ŚRODOWISKA

1. PROFIL ŚRODOWISKOWY

Tworzenie optymalnych warunków dla rozwoju rodziny to zadanie nie tylko dla służb pomocy społecznej, ale również wyzwanie dla lokalnego samorządu, instytucji rządowych i organizacji pozarządowych. Zasadnym zatem było, aby przystępując do opracowania Programu, zapoznać się z sytuacją demograficzno-społeczną miasta.

Tabela nr 1

Dane o sytuacji demograficznej i społecznej w latach 2021- 2023.

L.p	Zakres danych	Lata		
		2021	2022	2023
1.	Mieszkańcy ogółem	32157	32172	31807
2.	Bezrobotni ogółem	1186	1181	1164
3.	Liczba osób, którym udzielono świadczeń z pomocy społecznej	1392	1444	1515
4.	Liczba rodzin pobierających świadczenia z funduszu alimentacyjnego	277	265	245
5.	Liczba rodzin pobierających świadczenia rodzinne	3227	3191	3204
	w tym: liczba rodzin pobierających zasiłki rodzinne	1082	997	824

Przedstawione dane statystyczne wskazują, że w ostatnich latach sytuacja demograficzna przedstawia tendencję zniżkową (zmniejsza się liczba mieszkańców Lęborka). Na rynku pracy odnotowano nieznaczne zmniejszenie liczby osób bezrobotnych. Natomiast liczba osób i rodzin, którym MOPS udzielił pomocy i wsparcia stopniowo zwiększa się w porównaniu do lat ubiegłych. W 2021 r. ogółem liczba osób objętych pomocą finansową (zasiłek stały, okresowy, zasiłek celowy, w tym zasiłek na zakup posiłku lub żywności w ramach Programu „Posiłek w szkole i w domu” i specjalny zasiłek celowy), świadczeniami niepieniężnymi (praca socjalna, składki na ubezpieczenie zdrowotne, sprawienie pogrzebu, poradnictwo specjalistyczne, schronienie, posiłek, niezbędne ubranie, usługi opiekuńcze, specjalistyczne usługi opiekuńcze, mieszkania chronione, pobyt i usługi w domu pomocy społecznej) wyniosła 1392 osoby (1154 rodziny, w których było 1858 osób). W 2022 r. skorzystały 1444 osoby (1160 rodzin, w których było 1941 osób), a w 2023 r. 1515 osób (1206 rodzin, w których było 2051 osób).

Na terenie Lęborka funkcjonują instytucje i organizacje, które zajmują się wsparciem rodzin w sposób bezpośredni lub pośredni. Osoby z terenu Lęborka, które znalazły się w trudnej sytuacji mają możliwość skorzystania z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, który zobligowany jest do zapewniania wysokiej jakości realizowanych zadań pomocowych i poza wsparciem finansowym udziela szeroko rozumianego wsparcia i poradnictwa min. przez

wykwalifikowanych specjalistów z zakresu pracy z rodziną (asystenci rodziny, specjalista pedagog, psycholog, specjalista w zakresie przeciwdziałania przemocy). Od 2011 roku na terenie Lęborka funkcjonuje Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej, którego głównym celem jest podejmowanie działań na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej. Na terenie naszego miasta istnieje Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, w której zatrudnieni są pedagodzy i psycholodzy świadczący pomoc m.in. w postaci diagnostyki psychologicznej i pedagogicznej, poradnictwa psychologicznego, psychoterapii indywidualnej dziecka, psychoterapii grupowej dzieci i młodzieży oraz psychoedukacji grupowej rodziców. W lęborskich szkołach zatrudnieni są pedagodzy i psycholodzy, którzy obejmują swoimi oddziaływaniami profilaktyczno-wychowawczymi dzieci i młodzież z terenu szkoły a także kontaktują się z ich rodzicami w celu rozwiązywania zaistniałych problemów. W Sądzie Rejonowym w Lęborku działa Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej, który skupia kuratorów zawodowych dla dorosłych i nieletnich wspieranych przez kuratorów społecznych. Na terenie Lęborka funkcjonuje Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie. Wykonuje ono zadania własne powiatu z zakresu pomocy społecznej i administracji rządowej. Do jego podstawowych zadań należy, min. organizowanie opieki w rodzinach zastępczych oraz udzielanie pomocy pieniężnej na częściowe pokrycie kosztów utrzymania umieszczonych w nich dzieci, współpraca z rodzinami zastępczymi w zakresie działań na rzecz powierzonych dzieci w rodzinach zastępczych, umieszczanie nieletnich w placówkach opiekuńczo-wychowawczych i resocjalizacyjnych. Na terenie Lęborka funkcjonuje kilka organizacji pozarządowych, które zajmują się udzielaniem szeroko rozumianej pomocy rodzinie, min. Stowarzyszenie Pomocy Osobom ze Spektrum Autyzmu „Niebieski Skarb”, Stowarzyszenie EDUQ, Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom Niepełnosprawnym "Jesteśmy Razem", Stowarzyszenie Rodzin Wielodzietnych, Stowarzyszenie Przyjaciół Osób Niepełnosprawnych przy Specjalnym Ośrodku Szkolno Wychowawczym w Lęborku - Otwarte Drzwi.

Rodzicom z najmłodszymi dziećmi pomoc oferują 3 żłobki (niepubliczne) oraz 15 przedszkoli (6 publicznych i 9 niepublicznych) i 1 punkt przedszkolny. Uczniowie mogą kształcić się w 7 szkołach podstawowych (6 publicznych i 1 niepublicznej) i 6 szkołach średnich (5 publicznych i 1 niepubliczna) oraz w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym.

2. POMOC UDZIELANA RODZINOM

Zgodnie z Ustawą o pomocy społecznej rodzinę stanowią osoby spokrewnione lub niespokrewnione, pozostające w faktycznym związku, wspólnie zamieszkujące i gospodarujące. Gminny program wspierania rodziny skupia się głównie na wzmacnianiu roli i funkcji rodziny poprzez świadczenie usług i pomocy w rozwiązywaniu bieżących problemów. Jak wynika z danych MOPS w Lęborku,

najczęstszymi powodami udzielania pomocy rodzinom jest: niepełnosprawność, ubóstwo, długotrwała i ciężka choroba, bezrobocie oraz bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego. Od 2016 roku wsparciem dla rodzin jest rządowy program „Rodzina 800+”, którego podstawowym celem jest wsparcie rodzin w częściowym pokryciu wydatków związanych z wychowaniem dziecka, w tym opieka nad nim i zaspokajaniem jego potrzeb życiowych. W 2018 roku uruchomiono program "Dobry Start" (tzw. 300+), wspomagający rodziców jednorazową kwotą 300 zł na ucznia w związku z rozpoczęciem roku szkolnego. Karta Dużej Rodziny to system zniżek i dodatkowych uprawnień dla rodzin 3+ zarówno w instytucjach publicznych, jak i w firmach prywatnych. KDR wspiera budżety rodzin wielodzietnych oraz ułatwia dostęp do dóbr i usług. Głównym założeniem Programu „Posiłek w szkole i w domu” jest min. zapewnienie pomocy dzieciom, które wychowują się w rodzinach znajdujących się w trudnej sytuacji. Istotnym elementem Programu jest zapewnienie dzieciom i młodzieży w wieku szkolnym zjedzenia gorącego posiłku przygotowanego w stołówce szkolnej. Rodzice wychowujący małe dzieci mogą korzystać ze wsparcia w ramach programu „Aktywny Rodzic”. W ramach tego programu ustawa wprowadziła do systemu prawnego trzy świadczenia „aktywny rodzic”, wspierające rodziców w aktywności zawodowej oraz w wychowaniu dziecka: świadczenie „aktywni rodzice w pracy”, świadczenie „aktywnie w żłobku”, świadczenie „aktywnie w domu”. Świadczenia rodzinne to zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego, świadczenia opiekuńcze (zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne), jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka (tzw. becikowe), świadczenie rodzicielskie, do których prawo nabywa się w sposób określony w ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznawane są na warunkach określonych w ustawie z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Na podstawie przepisów tej ustawy realizowane jest wsparcie materialne dla osób uprawnionych do alimentów, które ich nie otrzymują z uwagi na bezskuteczność egzekucji. Wsparcie to realizowane jest poprzez przyznawanie świadczeń z funduszu alimentacyjnego dla osób spełniających kryteria ustawowe (np. kryterium dochodowe). Jednorazowe świadczenie w wysokości 4000 zł przysługuje z tytułu urodzenia się żywego dziecka z ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniem albo nieuleczalną chorobą zagrażającą życiu. O jednorazowe świadczenie może ubiegać się matka lub ojciec dziecka, opiekun prawny dziecka albo opiekun faktyczny dziecka, na podstawie ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.

Gminny Program Wspierania Rodziny skupia się na wzmacnianiu rodziny poprzez reintegrację społeczną rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, wzmacnianiu i budowaniu więzi rodzinnych, zapewnianiu rodzinom rozwoju, wspomaganiu rodziców prawidłowym wypełnianiu

funkcji rodzicielskich. Najważniejszym jednak zadaniem, jest zapewnienie rodzinie bezpieczeństwa, a zwłaszcza jej najmłodszym członkom. Główne problemy w tych rodzinach, ściśle związane są z niewłaściwym sprawowaniem obowiązków rodzicielskich. Działania MOPS skupiają się wtedy głównie na udzieleniu wszechstronnej pomocy rodzinie, aby nie dopuścić do jej rozpadu, a zwłaszcza zapobiec umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej. Zagrożonym środowiskom oferuje się pomoc w formie wsparcia finansowego, poradnictwa, terapii, a także pomocy prawnej. W szczególnie trudnych sytuacjach, rodzina po wyrażeniu zgody, otrzymuje wsparcie asystenta rodziny, z którym opracowuje długofalowy plan działań. Niestety monitorując życie rodzinne podopiecznych, pracownicy MOPS dostrzegają na tyle znaczące błędy w sprawowaniu funkcji rodzicielskich, że jedyną możliwością zapewnienia dziecku bezpieczeństwa, jest umieszczenie go w pieczy zastępczej. Zgodnie z Ustawą o wspieraniu rodziny, piecza zastępcza jest zastosowana w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców i sprawowana jest w formie rodzinnej i instytucjonalnej. W realizacji tych zadań MOPS w Lęborku wspomagany jest przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lęborku.

Tabela nr 2 Liczba dzieci, których koszty pobytu w pieczy zastępczej współfinansował MOPS w latach 2021 - 2023.

Forma sprawowania pieczy	2021	2022	2023
Instytucjonalna piecza zastępcza	16	17	16
Rodzinna piecza zastępcza	50	56	64

Realizując zadania ustawowe tutejszy Ośrodek zatrudnia dwóch asystentów rodziny. W roku 2021 asystenci objęli opieką 40 rodzin, w których wychowywało się 99 dzieci. Ze względu na charakter i natężenie problemów w rodzinie, czas pracy asystenta w środowisku był zróżnicowany i przeciętnie wynosił 26 miesięcy. W 2022 roku ze wsparcia skorzystały 33 rodziny, w których wychowywało się 101 dzieci. Przeciętny czas pracy asystenta w środowisku wynosił 29 miesięcy. Wsparciem asystentów rodziny w 2023 objęto 39 rodzin, w których wychowywało się 84 dzieci. Przeciętny czas pracy asystenta w środowisku wynosił 30 miesięcy. Powodami, które najczęściej decydowały o zakończeniu pracy asystenta z rodziną było: osiągnięcie zakładanych celów lub

rezygnacja rodziny ze wsparcia. W środowiskach współpracujących z asystentem rodziny, najczęściej występujące problemy to: nadużywanie alkoholu oraz problemy opiekuńczo-wychowawcze. W wielu przypadkach pracę asystenta rodziny utrudniają choroby podopiecznych zwłaszcza choroby o podłożu psychicznym, będące barierą w realnym postrzeganiu problemów przez osoby objęte pomocą. Dla uzyskania zakładanych rezultatów, asystenci rodziny posługują się wieloma formami pracy min. dialogiem motywacyjnym, konsultacjami, poradnictwem specjalistycznym, terapią, mediacjami i pomocą prawną.

Najważniejsze zadania asystenta w środowisku rodzinnym to:

- właściwe rozpoznanie sytuacji w rodzinie,
- udzielanie wsparcia emocjonalnego i informacyjnego,
- udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej,
- doskonalenie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziców,
- podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa rodzin i dzieci.

Praca z rodzicami, którym odebrano dzieci polega na udzielaniu im wsparcia i poradnictwa w przezwyciężaniu trudności, które doprowadziły do utraty przez nich opieki nad dziećmi a także służące poprawie sytuacji życiowej rodziny, aby małoletni mogli powrócić do środowiska rodzinnego.

II. ORGANIZACJA WSPARCIA NA POZIOMIE GMINY

W myśl art. 176 Ustawy z dnia 09 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, do zadań własnych gminy należy:

1. Opracowanie i realizacja 3 – letnich gminnych programów wspierania rodziny.
2. Tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny.
3. Tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną, przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej przez:
 - a. zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - b. organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
 - c. prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci.
4. Finansowanie:
 - b. podnoszenie kwalifikacji przez asystentów rodziny,

c. kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 pomoc rodziny wspierającej ust. 2, ponoszonych przez rodziny wspierające,

5. Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.

6. Sporządzanie sprawozdań rzeczowo - finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 zadania ministra właściwego do spraw rodziny ust 3;

7. Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

W sytuacji umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki:

- 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka, w pierwszym roku jego pobytu w pieczy zastępczej,

- 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka, w drugim roku jego pobytu w pieczy zastępczej,

- 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka, w trzecim roku jego pobytu w pieczy zastępczej.

W przypadku umieszczenia dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym, gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka, przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej, ponosi wydatki w następującej wysokości:

- 10% w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,

- 30% w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,

- 50% w trzecim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

III. CELE PROGRAMU I ADRESACI (cel główny i cele szczegółowe)

Głównym celem programu jest zapewnienie wszechstronnego wsparcia na rzecz pozostawienia dziecka w rodzinie biologicznej oraz stworzenie przyjaznych warunków w środowisku dla dziecka powracającego do rodziny.

Priorytetem w prowadzeniu wsparcia dla rodzin jest utrzymanie w miarę możliwości systemu rodzinnego w całości, przy kierowaniu się nadrzędną zasadą dobra dziecka. Umieszczenie dziecka

w pieczy zastępczej powinno następować po wyczerpaniu wszelkich form pomocy jego rodzicom. W związku z tym wszelkie działania powinny zmierzać do poprawy sytuacji w rodzinie, tak aby było możliwe pozostanie dziecka w rodzinie naturalnej. Odzyskanie równowagi egzystencjalnej przez rodzinę, możliwe będzie przez podjęcie przez nią decyzji o dobrowolnej i pełnej zaufania współpracy z podmiotami niosącymi wsparcie. Ważnym jest, aby dogłębnie zbadać przyczyny problemów i przy udziale członków rodziny, sukcesywnie je rozwiązywać.

Cele szczegółowe programu wsparcia rodziny i kierunki działań.

1. Mobilizowanie i poszerzanie kręgu podmiotów pracujących z rodzinami przeżywającymi trudności w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej.

Kierunki działań:

- inspirowanie i zachęcanie do współpracy z rodzinami podmioty sektora pozarządowego,
- wdrażanie nowych inicjatyw mogących poszerzyć ofertę usług skierowanych do rodziny,
- zarządzanie działaniami realizowanymi przez współpracujące podmioty,
- koordynowanie działań podmiotów uczestniczących w programie,
- wypracowanie procedur postępowania z rodziną zagrożoną umieszczeniem dziecka w pieczy zastępczej.

2. Efektywne rozpoznawanie, diagnozowanie i niwelowanie zagrożeń dziecka.

Kierunki działań:

- rozpowszechnianie działań profilaktycznych, służących rozpoznawaniu i diagnozowaniu zagrożeń w rodzinie,
- kontynuowanie i rozwijanie kampanii poszerzających wiedzę o symptomach problemów w środowiskach rodzin, poprzez fora internetowe, ulotki, wolontariuszy itp.,
- współpraca ze środkami masowego przekazu, w celu uświadamiania mieszkańcom o potrzebie reagowania na krzywdę dzieci,
- analiza zjawisk kryzysowych w rodzinie na podstawie sprawozdań MOPS, informacji z Komendy Powiatowej Policji itp.

3. Poszerzanie i doskonalenie kompetencji rodzicielskich.

Kierunki działań:

- dostarczanie wiedzy na temat świadomego rodzicielstwa,

- zachęcanie rodziców do korzystania z metod, technik i katalogów zachowań ułatwiających rozwiązywanie trudnych sytuacji (np. kar i nagród, obowiązków, propozycji spędzania czasu wolnego itp),
- przekonywanie do podtrzymywania tradycji rodzinnych oraz korzystania ze sprawdzonych doświadczeń wychowawczych na rzecz uzdrawiania rodziny,
- nakłanianie opiekunów i rodziców do korzystania z nabytych i rozwijania nowych umiejętności wychowawczych.

4. Definiowanie i gwarantowanie dzieciom podstawowych potrzeb socjalno-bytowych.

Kierunki działań:

- organizowanie z zasobów MOPS optymalnej pomocy rodzinom w szczególności materialnej, rzeczowej i usługowej,
- zaangażowanie wolontariuszy w pomoc rodzinom z problemami opiekuńczo - wychowawczymi,
- szukanie nowych źródeł wsparcia dla środowisk, w których podstawowe potrzeby dzieci nie są zabezpieczone (np. fundusze europejskie),
- organizowanie „pomocy sąsiedzkiej” i angażowanie osób spokrewnionych z rodziną do otaczania pomocą dzieci zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- współfinansowanie pobytu dzieci przebywających w pieczy zastępczej.

5. Rozbudowa alternatywnych form wspomaganie dla dzieci i rodzin.

Kierunki działań:

- zachęcanie organizacji pozarządowych do działań na rzecz pomocy rodzinie,
- poszukiwanie placówek do pomocy w diagnozowaniu trudnych sytuacji rodzinnych,
- rozwijanie placówek typu dziennego, wspomagających rodziny,
- wspieranie inicjatyw obywatelskich służących pomocy rodzinie.

6. Odbudowywanie umiejętności uczestniczenia rodziny w życiu społecznym.

Kierunki działań:

- przywracanie rodzinie kompetencji związanych z pełnieniem ról społecznych,
- nabywanie zdolności wartościowania i akceptacji osób spoza środowiska rodzinnego,
- rekonstruowanie prawidłowych więzi emocjonalnych w rodzinie i w środowisku,
- odbudowywanie w rodzinie warunków do wzajemnej akceptacji i szacunku itp.,
- uczenie członków rodziny nowych umiejętności, podnoszących ich poziom samooceny,

- mobilizowanie rodzin do czynnego uczestniczenia w życiu społecznym (np. członkostwa w stowarzyszeniach, kołach zainteresowań, klubach i innych formach aktywizacji społecznej),
- zastosowanie działań motywacyjnych, mających zachęcić dorosłych członków rodziny do powrotu na rynek pracy.

7. Rekonstrukcja środowiska rodzin biologicznych, oczekujących na powrót dzieci z pieczy zastępczej.

Kierunki działań:

- poddanie środowiska rodzinnego szczegółowej diagnozie, celem sprawdzenia gotowości rodziny do przyjęcia dzieci z pieczy zastępczej,
- zapewnienie rodzinie zdolności finansowej do prawidłowego funkcjonowania w społeczeństwie,
- zagwarantowanie wszystkim członkom rodziny dostępu do kadry specjalistów wspomagających rodziny,
- cykliczne diagnozowanie potencjału rodziców, celem wypracowania stałych zmian w funkcjonowaniu rodziny,
- doskonalenie umiejętności wychowawczych rodziców,
- motywowanie rodziców do korzystania z form dokształcania w zakresie rozwiązywania problemów i radzenia sobie z trudnymi sytuacjami.

8. Wzmacnianie kompetencji zawodowych oraz przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu osób realizujących zadania z zakresu wspierania rodziny.

Kierunki działań:

- doskonalenie warsztatu pracy specjalistów pracujących z rodziną,
- poszerzanie kwalifikacji zawodowych,
- dostosowywanie się do nowych wymogów prawnych,
- korzystanie z wiedzy empirycznej, wynikającej z pracy ze środowiskiem,
- wzbogacanie warsztatu pracy w oparciu o sprawdzoną wiedzę udostępnianą w środkach masowego przekazu.

9. Wspieranie prawidłowego rozwoju dzieci poprzez angażowanie rodziców i podmioty wspierające do udziału w zagospodarowaniu czasu wolnego.

Kierunki działań:

- wskazywanie sposobów na budowanie życzliwej atmosfery w domu podczas wypełniania obowiązków domowych,
- oferowanie rodzinom zorganizowanych spotkań dla poszerzania wiedzy i rozwijania wspólnych pasji,
- udostępnianie rodzinom dodatkowej pomocy, oferowanej przez wolontariuszy,
- oferowanie alternatywnych zajęć dla zagrożonych rodzin, łączących pokolenia
- zachęcanie rodziców do wspólnego spędzania czasu wolnego poprzez udział w aranżowanych przez specjalistów warsztatach terapeutycznych,
- oferowanie rodzinom zagrożonym różnorodnych form spędzania czasu wolnego,
- dostarczanie możliwości spędzania czasu wolnego dla dzieci z zagrożonych środowisk, poprzez zajęcia warsztatowe prowadzone przez specjalistów.

IV. CZAS REALIZACJI PROGRAMU I SPOSÓB FINANSOWANIA

MOPS w Lęborku przedstawia „Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2025-2027”. Jest to piąty tego typu program od chwili wejścia Ustawy w życie, a koszty jego wdrażania pokrywane będą z budżetu miasta i środków finansowych pozyskiwanych ze źródeł zewnętrznych. Gminny Program Wspierania Rodziny będzie realizowany w latach 2025-2027.

V. SYSTEM MONITORINGU I EWALUACJI

Realizacja programu będzie systematycznie monitorowana. Monitoring umożliwi wgląd w realizację podejmowanych działań, ocenę ich skuteczności oraz podejmowanie działań korygujących. Uzyskane informacje pozwolą na planowanie działań i rozwijanie programu w przyszłości. Ostateczne efekty podsumowane zostaną w raporcie po zakończeniu jego realizacji.

Przy ocenie programu będą brane pod uwagę następujące wskaźniki:

- liczba i rodzaj działań podejmowanych w stosunku do rodzin dysfunkcyjnych,
- liczba rodzin objętych działaniami w ramach Programu,
- rodzaj grup zawodowych zaangażowanych w działania,
- liczba asystentów rodziny pracujących na rzecz rodzin,
- liczba rodzin, którym przydzielono asystenta,
- liczba szkoleń skierowanych do specjalistów,
- liczba i rodzaj miejsc poradnictwa specjalistycznego,
- liczba osób i udzielonych porad z podziałem na kategorie problemowe,

- liczba rodzin objętych monitorowaniem,
- liczba rodzin wspierających,
- liczba uczestników działań edukacyjnych,
- liczba organizowanych form wypoczynku,
- liczba dzieci korzystających z posiłków,
- liczba rodzin korzystających z pomocy MOPS,
- liczba dzieci umieszczonych w poszczególnych formach pieczy zastępczej,
- liczba dzieci które powróciły do rodzin biologicznych.

VI. PODSUMOWANIE

Przedstawione w Programie działania mają zapewnić systemowe wsparcie rodzinom, które doświadczają trudności opiekuńczo-wychowawczych, a w konsekwencji pozwolą rodzinom odzyskać poczucie własnej sprawczości i powrócić do prawidłowego wykonywania zadań i funkcji wynikających z jej istoty. Gminny Program Wspierania Rodziny opracowany został dla potrzeb lokalnej społeczności i realizowany będzie w latach 2025-2027 na terenie miasta Lęborka. Zakres wyznaczonych celów i zadań powstał w oparciu o zasoby instytucjonalne, analizę programów z lat poprzednich oraz ocenę niezbędnych danych, m.in. o sytuacji demograficznej i społecznej z ostatnich lat. MOPS skupia swoje działania na rodzinach zagrożonych wykluczeniem społecznym, niewydolnych wychowawczo, w których rodzice nie wypełniają swoich zadań, a prawidłowy rozwój dzieci jest zagrożony. Doświadczenia pracowników socjalnych wskazują, że środowiska objęte programem borykają się z problemami natury finansowej oraz problemami związanymi z trudnościami w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Wyzwaniem dla tutejszego Ośrodka jest wspomaganie rodzin niewydolnych, w których błędy wychowawcze przekazywane są z pokolenia na pokolenie, a środowisko nie dostarcza przykładów „dobrego rodzicielstwa”. Z uwagi na nieustające zmiany zachodzące w środowisku społecznym, niezbędnym jest ciągle poszukiwanie nowych koncepcji i rozwiązań, jak również powiększanie grona podmiotów współpracujących na rzecz przywrócenia rodzinie zdolności do wypełniania swoich obowiązków. Należy także podkreślić, że celem ostatecznym zawsze będzie zapewnienie prawidłowo funkcjonującego środowiska dla bezpieczeństwa i dobra dziecka. Zmianie ulegać będą jedynie techniki, metody i koncepcje wykorzystywane do pracy z rodziną.

Uzasadnienie

Stan istniejący w dziedzinie, która ma być normowana – obecnie obowiązuje Uchwała nr XXXVI-530/2022 Rady Miejskiej w Lęborku z dnia 31 marca 2022 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2022-2024.

Cel i potrzeba podjęcia uchwały – zgodnie z art. 176 pkt. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. 2024 r. poz. 177 ze zm.) do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja gminnych programów wspierania rodziny. Program ma na celu utworzenie spójnego systemu wsparcia dzieci i rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych w zakresie przywrócenia im zdolności do wypełniania tych funkcji poprzez pracę z rodziną.

Wykazanie różnic między dotychczasowym, a projektowanym stanem prawnym – program wspierania rodziny na lata 2025-2027 rozszerzy horyzont działań pracowników MOPS, umożliwiając stworzenie lokalnego systemu wsparcia, oferowanego zarówno przez instytucje rządowe, samorządowe, jak i pozarządowe.

Przewidywane skutki społeczne i gospodarcze – uchwała pozwoli na wprowadzenie daleko idących przeobrażeń w funkcjonowaniu rodziny, pokonanie problemów i barier społecznych, dając szansę na pozostanie dzieci w rodzinach biologicznych i kształtowanie prawidłowych postaw młodego pokolenia.

Skutki finansowe związane z wejściem w życie uchwały – realizacja zadań przebiegać będzie ze środków zabezpieczanych w budżecie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lęborku.

Źródło finansowania – budżet Gminy Miasto Lębork.